

КООПЕРАЦИИТЕ В БЪЛГАРИЯ: СУБЕКТИВНОТО МНЕНИЕ ЗА ОБЕКТИВНАТА РЕАЛНОСТ

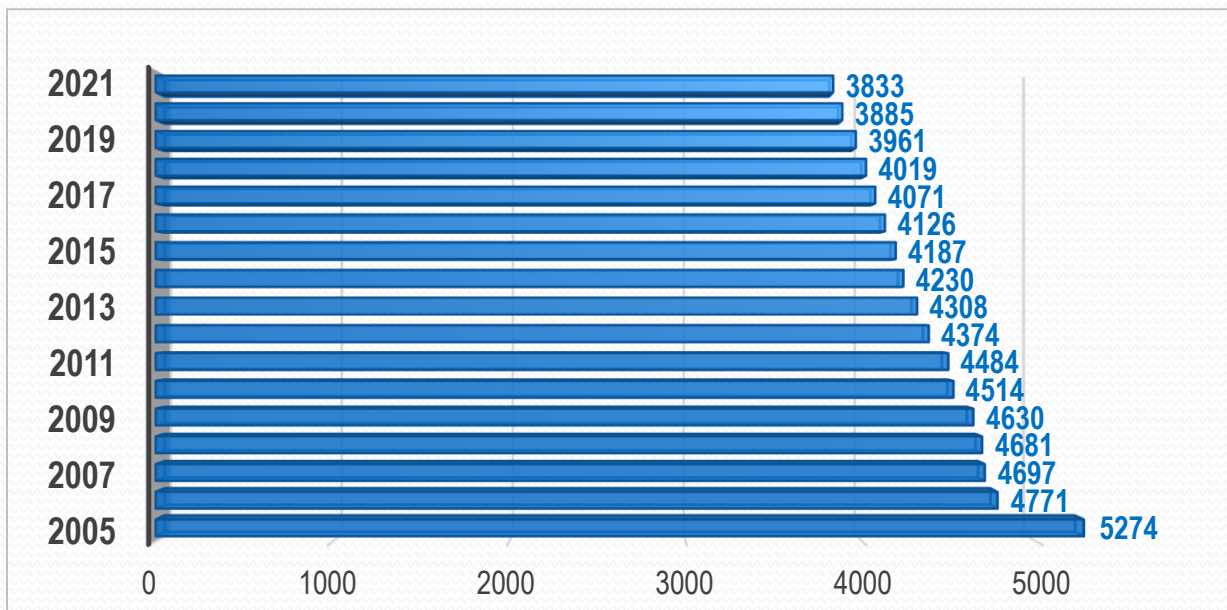
Изследователски екип от Тракийски университет:

проф. д-р Т. Атанасова, проф. д-р Н. Костадинова,
доц. д-р Н. Петрова, доц. д-р И. Ненчева, доц. д-р Г. Алексиев
гл. ас. д-р И. Стойчева, ст. преп. З. Димова, студ. Ж. Георгиев

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИ ФОРУМ
„КООПЕРАЦИИТЕ В БЪЛГАРИЯ ДНЕС И УТРЕ: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И НОВИ ХОРИЗОНТИ“
03 април 2025 г.

Въведение

- В периода 2005 - 2022 г. в България регистрираните кооперации са общо 9037.
- Най-много действащи кооперации има през 2005 г. – 5274.
- Най-малко през 2021 г. - 3833.
- **Налице е тенденция към намаляване на броя на кооперациите.**

Брой кооперации в България за периода 2005 - 2022 г.

Източник: Сиела Норма, 2023 г. и собствени изчисления

Регионално разпределение

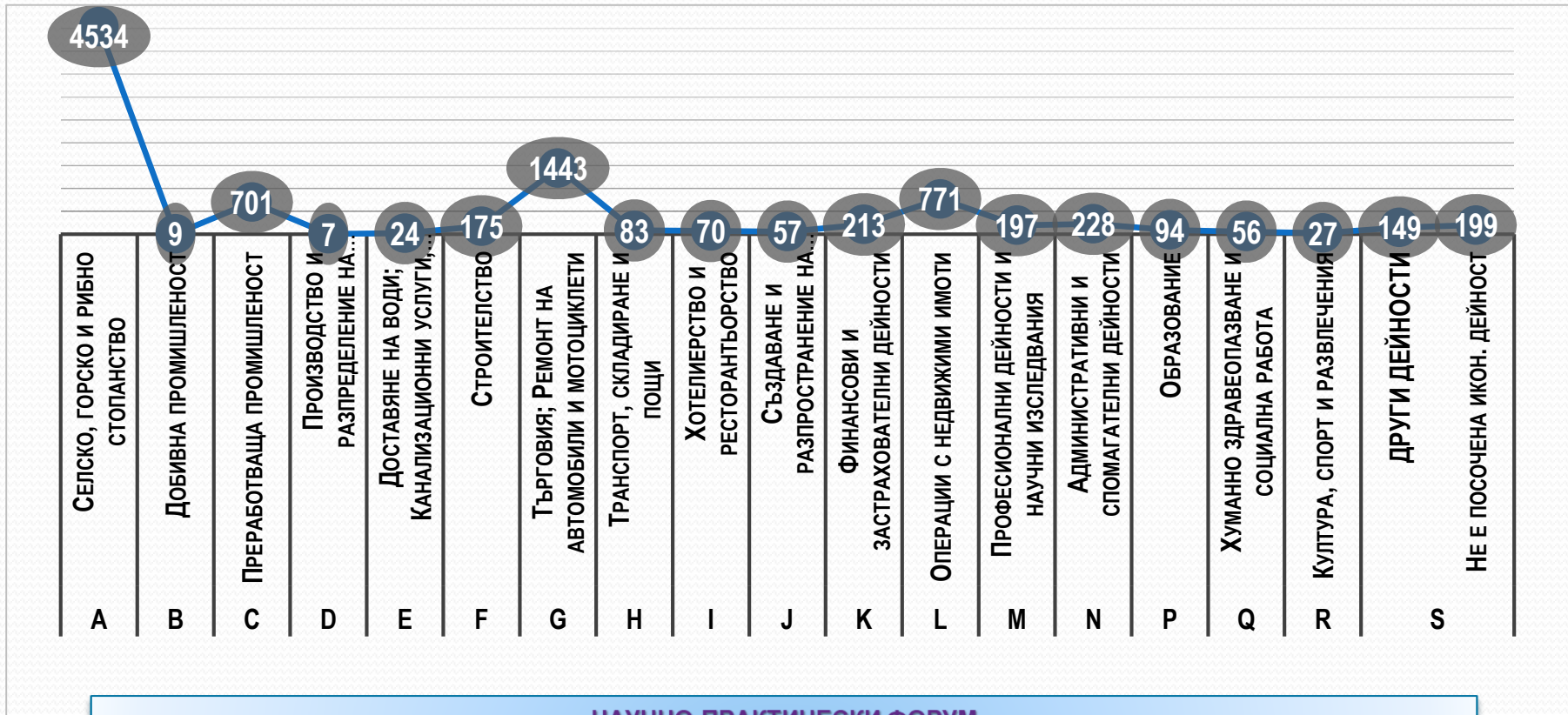
- Най-голям брой кооперации – **1609** (17,8%) има в **Южен централен район**. (Пловдивска и Хасковска области).
- В **Югоизточен район** кооперациите са **1578** (17,5%), водеща по брой е обл. Стара Загора.
- Трети е Югозападният район - 1543 кооперации (17,1%), най-голям брой в град София.
- В Северозападен и Северен централен райони броят на кооперациите е почти еднакъв, съответно - 1502 (16,6%) и 1494 (16,5%). Най-много са кооперациите в обл. Плевен и обл. Русе.
- Най-малък е броят на кооперациите в Североизточен район - 1311 (14,5%), като най-много са в обл. Варна.

Източник:
Сиела Норма, 2023 г. и
собствени изчисления.

Кооперациите осъществяват дейност в почти всички сектори на националната икономика (КИД-2008), без два: О. „Държавна администрация” и Т. „Дейности на домакинствата като работодатели”.

Групиране на кооперациите според КИД-2008: 2005-2022 г. (брой)

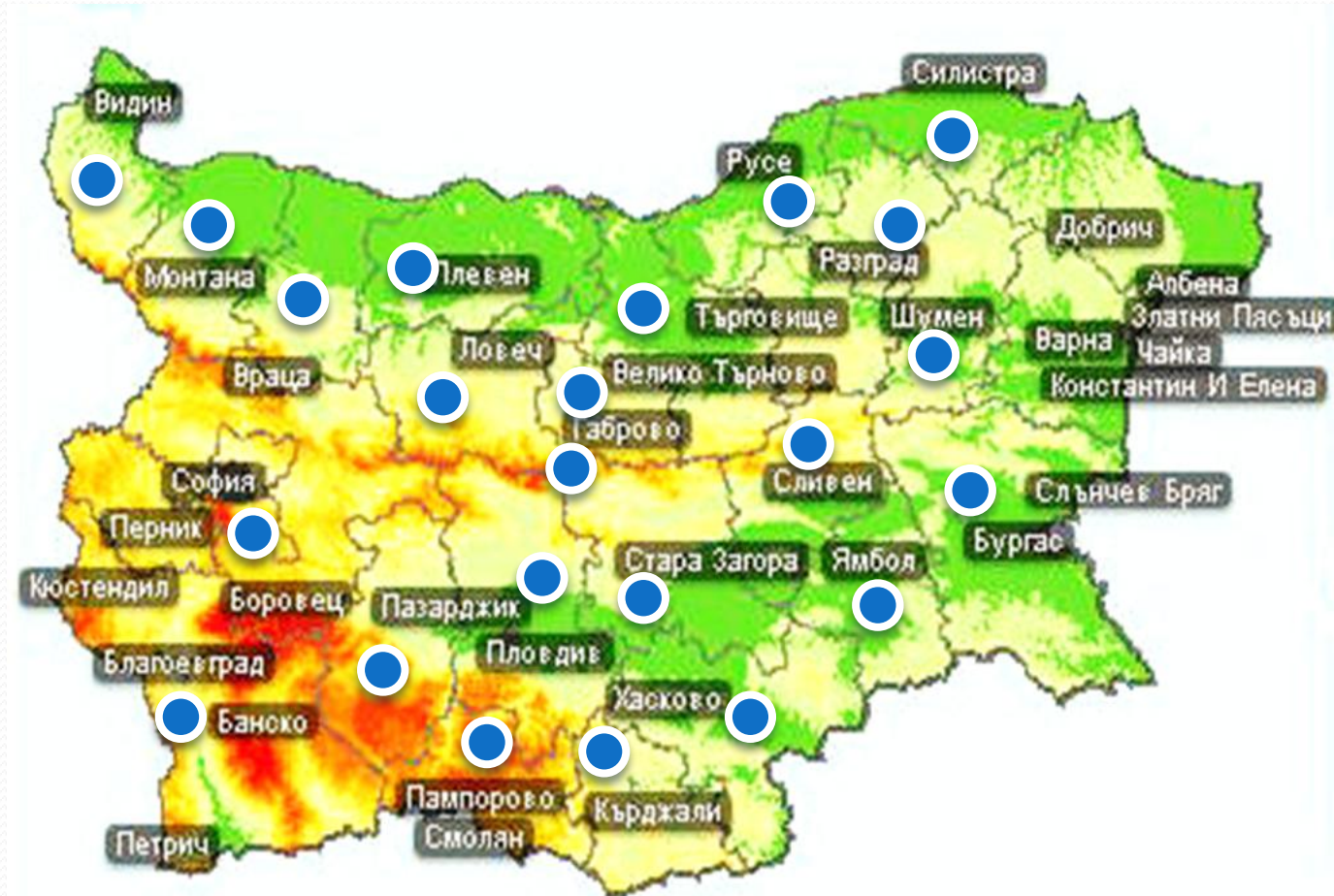

Емпирично проучването: *резултати и изводи*

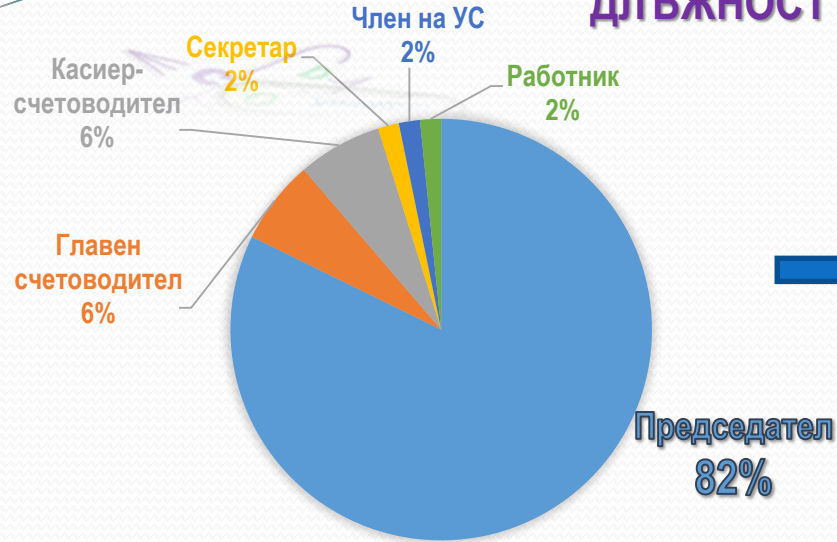
- През януари и февруари на 2025 г. на основата на предварително апробирана анкетна карта се проведе проучване на действащи кооперации в България.
- Избрани са различни видове кооперации на случаен принцип.
- Целта е, да се установи техния потенциал за осъществяване на дейността при настоящите условия.

Обхват на проучването

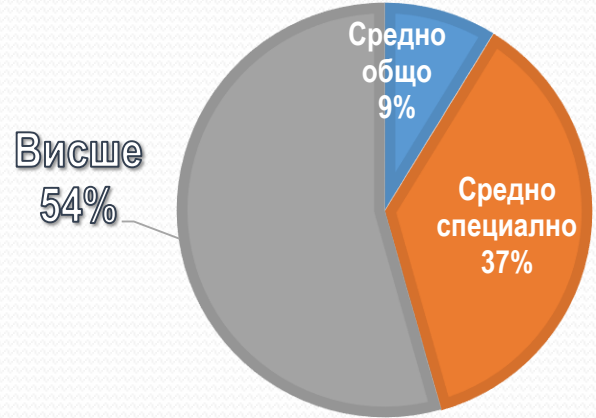
● 23 области, в които е проведено проучването

ДЛЪЖНОСТ

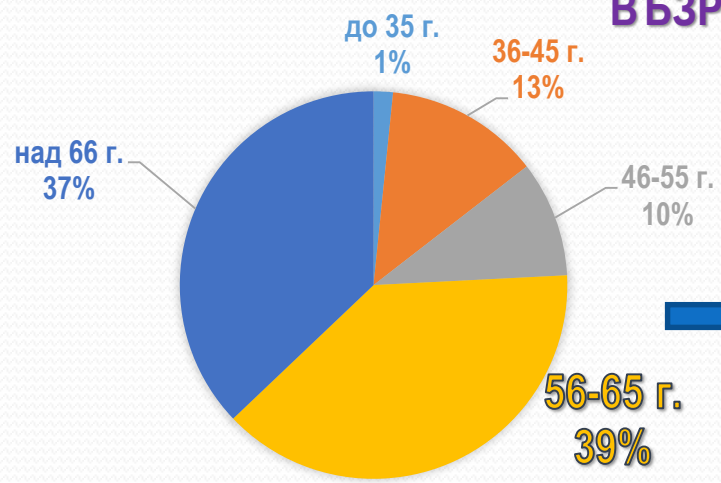

Субекти на проучването - Профил

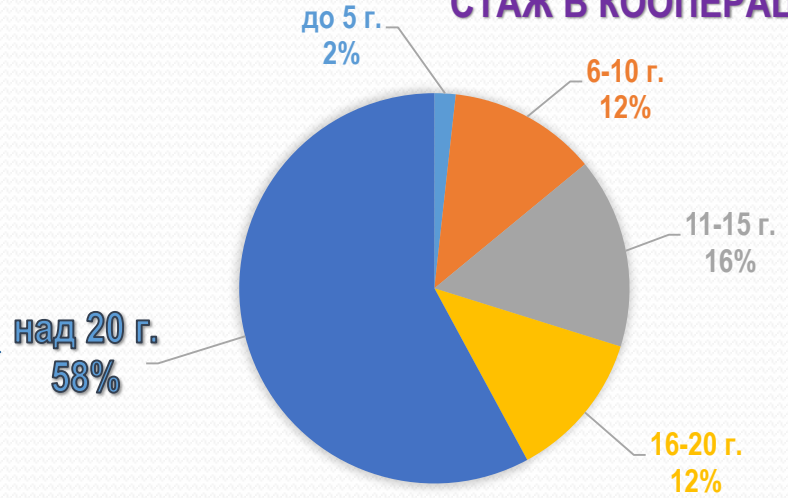
ОБРАЗОВАНИЕ

ВЪЗРАСТ

СТАЖ В КООПЕРАЦИЯТА

Извод: Профил на анкетираните субекти

- Преобладава дългосрочна заетост в кооперацията над 20 г.;
- Добър професионален опит;
- Над ½ от анкетираните са с висше образование;
- Възраст - главно над 50 г., с малки изключения под 40 г.;
- Налице е управленски потенциал.

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИ ФОРУМ
„КООПЕРАЦИИТЕ В БЪЛГАРИЯ ДНЕС И УТРЕ: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И НОВИ ХОРИЗОНТИ“
03 април 2025 г.

ВИДОВЕ КООПЕРАЦИИ

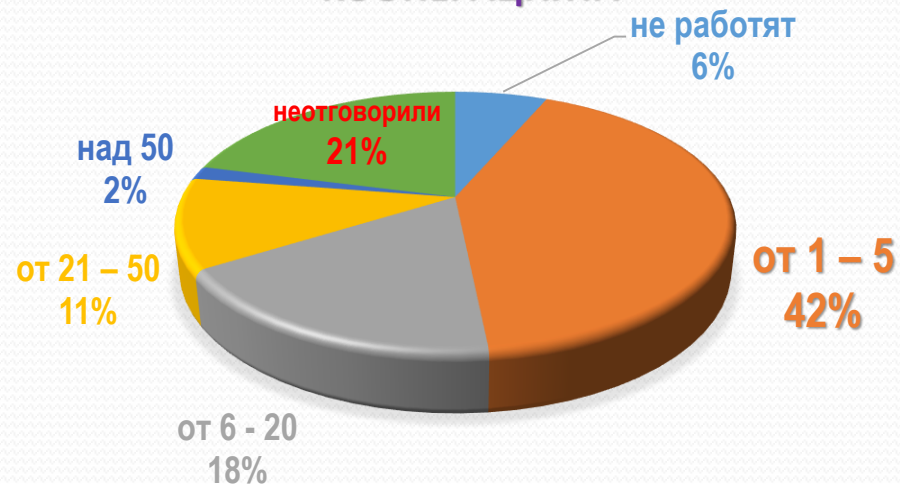

Характер на кооперациите

БРОЙ НА ЧЛЕН-КООПЕРАТОРИТЕ

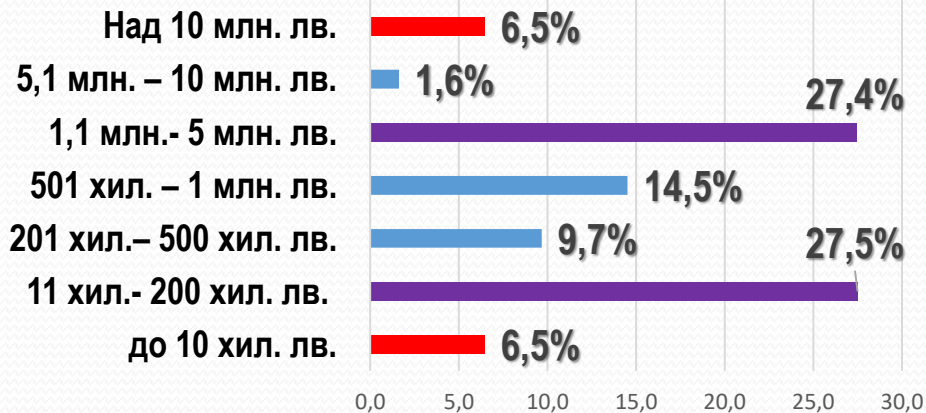
ЧЛЕН-КООПЕРАТОРИ, РАБОТЕЩИ В КООПЕРАЦИЯТА

Извод: Характер на кооперацията

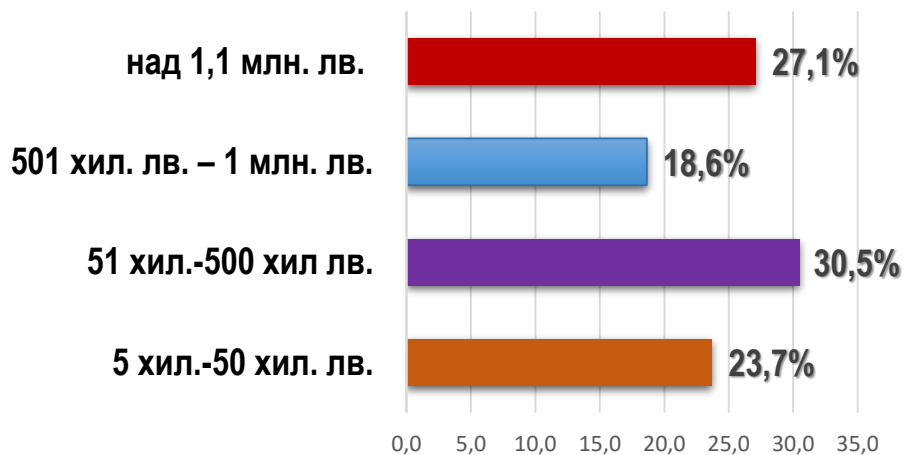
- Преобладаващи са земеделските производствени кооперации;
- По-малък е относителният дял на ТПК, потребителни, обслужващи, кредитни и др. кооперации;
- Броят на член-кооператорите варира, като определящ фактор е предметът на дейност;
- В кооперациите работят някои от член-кооператорите;
- Средният брой на заетите член-кооператори в изследваните кооперации е 9,5 човека.

Стойност на притежаваните активи за 2024 г.

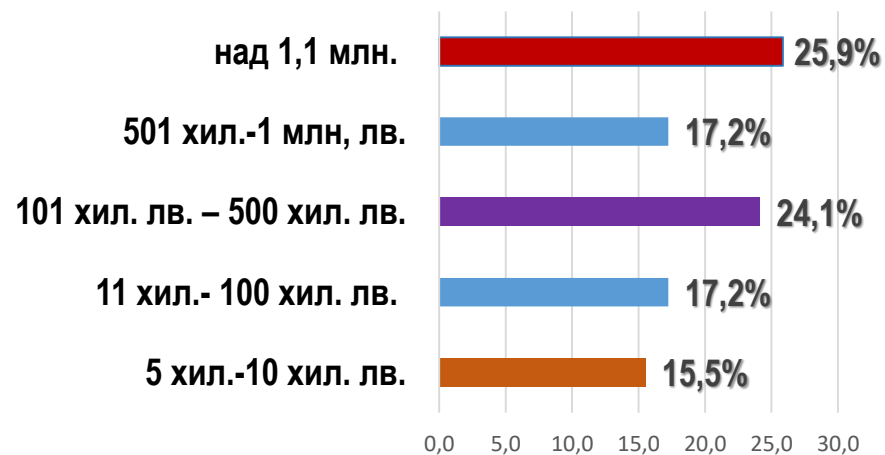

Икономически потенциал

Приходи за 2024 г.

Разходи за 2024 г.

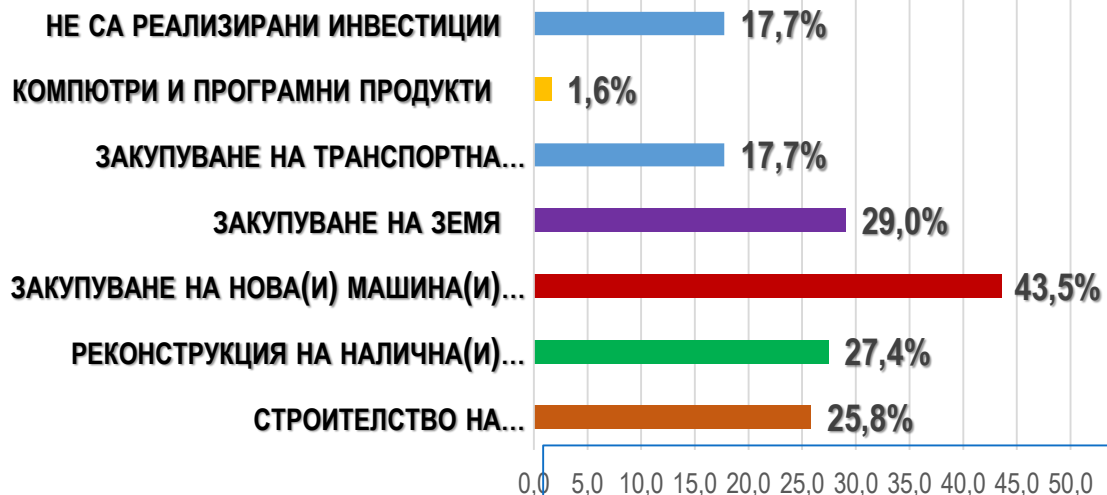

Извод: Икономически потенциал

- Според стойността на притежаваните активи почти $\frac{2}{3}$ от изследваните кооперации имат характер на микропредприятия, а останалата $\frac{1}{3}$ – на малки предприятия;
- Според размера на реализираните годишни приходи за 2024 г. изследваните кооперации могат да се охарактеризират като „микропредприятия“;
- Размерът на получените приходи покрива разходите, но печалба е ниска;
- Настоящият икономически потенциал не създава достатъчни възможности за инвестиции и иновации.

Реализирани инвестиции през последните 5 г.

Инвестиции и планове за развитие

Стремеж към иновации

УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

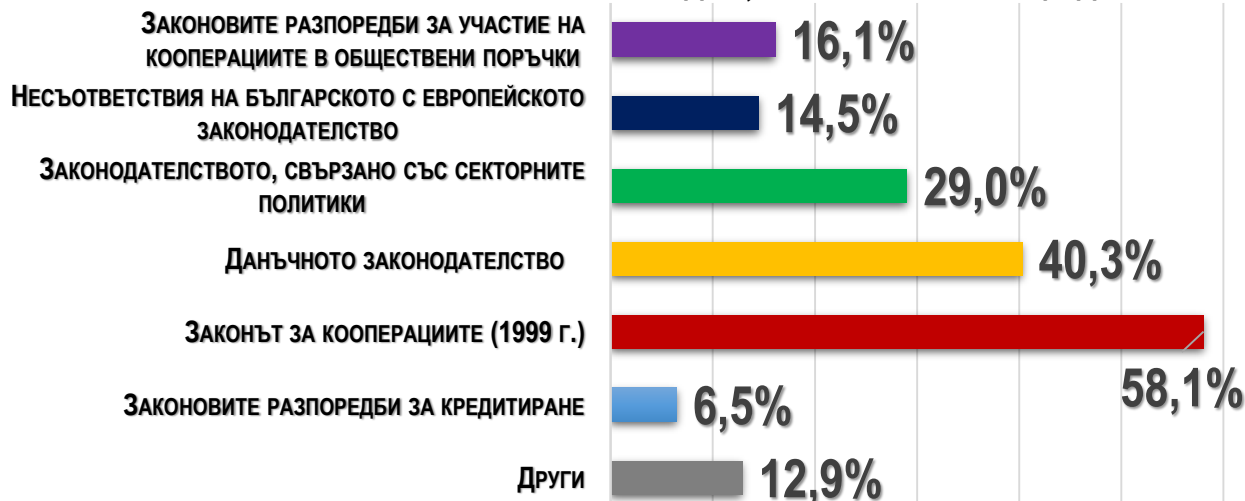
■ Много добри   ■ Добри   ■ Задоволителни   ■ Незадоволителни

отговорите в % до 100%

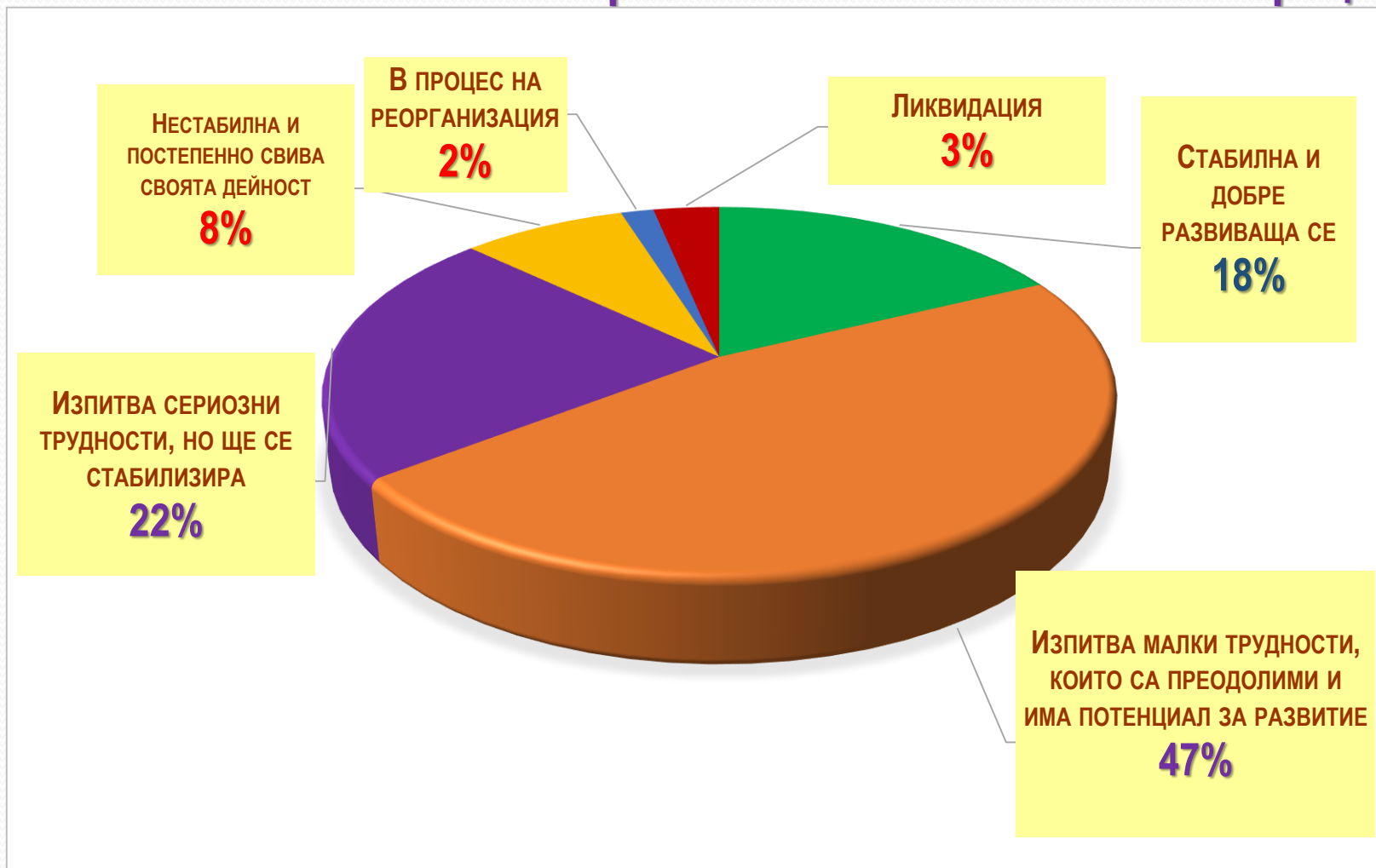
Условия за развитие на потенциала

ЗАКОНОВИ РАЗПОРЕДБИ, ВЪЗПРЕПЯТСТВАЩИ ДЕЙНОСТТА

0,0   10,0   20,0   30,0   40,0   50,0   60,0

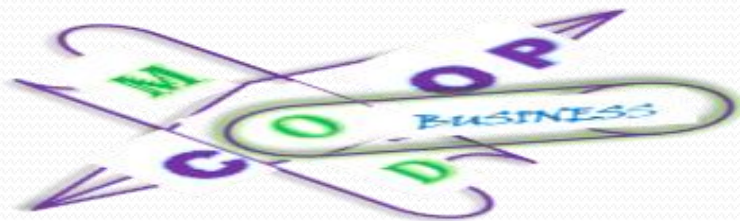
Субективна оценка на реалното състояние на кооперацията

Заключение

- Много са предизвикателствата пред кооперациите в България днес.
- Те имат дълга история и въпреки повратностите на времето са устояли.
- Според мнението на анкетираните са **МОДЕЛ ЗА КОЛЕКТИВНО ДЕЙСТВИЕ НА ЧЛЕН-КООПЕРАТОРИТЕ.**
- Чрез колективно управление и взаимопомощ, поставят хората във фокуса на дейността си, като:
  - *преодоляват социалните неравенства и справедливо разпределят ресурсите,*
  - *подпомагат малките производители и техните семейства,*
  - *създават работни места, особено важни за селските райони, където възможностите са ограничени.*
- Кооперациите имат воля, да извоюват своето достойно място в националната икономика, но необходима е целенасочена политика и обществена подкрепа.
- Инициативи, насочени към популяризиране на кооперативния модел и неговите предимства, могат да помогнат за развитието и повишаване на ролята му в българската икономика.

**БЛАГОДАРЯ НА
ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИЯ ЕКИП !**

**Проект «КООПЕРАТИВНИ МОДЕЛИ ЗА ПРАВЕНЕ НА
БИЗНЕС В БЪЛГАРИЯ И ПОТЕНЦИАЛЪТ ИМ ЗА
ПРИЛАГАНЕ НА ИНОВАТИВНИ УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ»**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИ ФОРУМ
„КООПЕРАЦИИТЕ В БЪЛГАРИЯ ДНЕС И УТРЕ: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И НОВИ ХОРИЗОНТИ“
03 април 2025 г.

